

ik voel het'', aldus besluit Simons zijn Problemen van het Strafrecht, „clementie voor den misdadiger zou te kort kunnen doen aan het recht op bescherming, toekomende aan het ordelijk deel der maatschappij. Toch waag ik het ook nu te eindigen met een woord in dezelfde richting: alles begrijpen is niet alles, doch wel veel vergeven'' ¹⁰³).

Het streven naar natuurwetenschappelijke verklaring van de criminaliteit, dat de schuld aan de misdaad overal elders zoekt als in den misdadiger, is volgens Exner in zijn Studien über die Strafzumessungspraxis der Deutschen Gerichte ook voor de deur der rechtszaal niet blijven staan. Het heeft in de straftoemeting tot voortdurend zachter beoordeeling geleid. De daling in de zwaarte der straffen, die Exner aanwijst, en die in Duitschland velen ernstig heeft verontrust, heeft ook in Nederland haar parallel. In het Jaarboek voor de Reclasseering (van 1932) werd met een beroep op de dalende cijfers van de rechtbank te Almelo, met die van Exner in overeenstemming, gejuicht over de krachtige beweging, internationaal gezien, in de strafrechtspraak. Inderdaad is hier tusschen Nederland en Duitschland een overeenkomst waar te nemen. In een Leidsch proefschrift van dit jaar ¹⁰⁴) wordt een vergelijkend onderzoek ingesteld naar de straftoemeting in Nederland in 1913 en 1929, waarbij evenals in Duitschland een sterke daling der straffen te zien komt. De schrijver wijdt ook eenige bladzijden aan een vergelijking tusschen de twee landen, waaruit blijkt dat — niet ten aanzien van alle delicten, maar toch overwegend — in Duitschland zwaarder gestraft werd dan in Nederland, speciaal wegens vermogensdelicten en zedelijkheidsdelicten. De Nederlandsche cijfers betreffen het jaar 1929, in welk jaar juist Heemskerk in de Tweede Kamer zijn zorg uitte over de lichte straffen die uitgesproken werden. „Ik geloof'', zeide hij, „dat er geen land ter wereld is, waar op het oogenblik bij ernstige misdrijven zoo ontzettend verontrustend lichte straffen worden uitgesproken als Nederland'' ¹⁰⁵). Ook in Duitschland is over te lichte straffen onrust ontstaan,